

Notat

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Notat til Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg om anmodning om afgivelse af tredjeparts indlæg i sagerne 42120/21, R.A. m.fl. mod Polen, og 42165/21, H.M.M. m.fl. mod Letland ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

1. Indledning

Storkammeret ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) behandler i øjeblikket to sager mod henholdsvis Polen og Letland om foranstaltninger imod instrumentalisering af irregulære migranter.

2. Sagens faktiske omstændigheder

For begge sager gælder, at der er betydelig uenighed mellem sagens parter om sagernes faktum, herunder særligt om de pågældende personer har været udsat for såkaldte "summary returns" (push backs).

R.A. m.fl. mod Polen

Sagen vedrører 32 afghanske statsborgere, der primo august 2021 angiveligt krydsede grænsen mellem Polen og Belarus.

Klagerne har anført, at de efterfølgende blev tvunget tilbage til Belarus af de polske grænsevagter. Klagerne har herefter opholdt sig i en midlertidig lejr nær den polske grænse under problematiske sanitære og humanitære forhold, hvor de var efterladt mellem på den ene siden det polske politi og på den anden side belarussisk politi.

Klagerne har blandt andet i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (EMRK) artikel 3 om forbuddet mod tortur mv. klaget over, at de polske myndigheder har frataget dem adgangen til en asylprocedure, og at de, hvis de sendes tilbage til Afghanistan, risikerer at blive behandlet i strid med EMRK og, hvis de sendes til Belarus, at blive udsat for indirekte refoulement. Derudover har de klaget over de materielle og sanitære forhold.

Klagerne har endvidere henvist til artikel 4 i protokol nr. 4 til EMRK og artikel 13 sammenholdt med artikel 3 i EMRK og klaget over, at de er blevet udsat for kollektiv udvisning, samt at de ikke har haft adgang til effektive retsmidler.

18. september 2024

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Asyl og Visum
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Matias Means

Tel. 20 55 09 77
Mail matm@uim.dk

Endelig har klagerne henvist til EMRK artikel 34 og klaget over, at Polen ikke har efterlevet de foreløbige foranstaltninger, som EMD har pålagt dem.

H.M.M. m.fl. mod Letland

Sagen vedrører 26 irakiske statsborgere af kurdisk oprindelse, som angiveligt krydsede grænsen fra Belarus til Letland i august 2021.

Klagerne har anført, at de af de lettiske myndigheder blev tvunget tilbage til den belarussiske grænse, uden at der blev taget højde for deres ansøgninger om asyl. Da de belarussiske myndigheder ikke tillod dem at rejse ind igen, var ansøgerne i to uger strandet ved grænsen i et skovområde, hvor de manglede mad, vand, husly mv., ligesom nogle af klagerne påstår, at de blev udsat for vold af vagterne og fik frataget personlige genstande. Fra august 2021 til marts 2022 fik klagerne over flere omgange lov til at krydse grænsen og blev alle placeret i en lejr, hvor de blev tilbageholdt, indtil de af de lettiske myndigheder blev sendt tilbage til Irak mellem november 2021 og april 2022. En klager rejste dog til Tyskland og ansøgte om asyl der.

Klagerne har blandt andet i henhold til EMRK artikel 3 om forbuddet mod tortur mv. og artikel 4 i protokol nr. 4 om forbud mod kollektiv udvisning af udlændinge sammenholdt med artikel 13 om retten til effektive retsmidler klaget over, at de blev sendt tilbage til den lettisk-belarussiske grænsezone, uden at deres asylansøgninger blev registreret og behandlet af de lettiske myndigheder, og at de ofte blev skubbet tilbage fra Letland til Belarus, som ikke er et sikkert tredjeland.

Visse klager har endvidere henvist til artikel 5 om ret til frihed og sikkerhed og klaget over deres frihedsberøvelse i et indkvarteringscenter i Letland.

3. Regeringens interesse i sagen

Sagerne rejser efter regeringens opfattelse principielle politiske overvejelser om beskyttelsen af EU's eksterne grænser, navnlig for så vidt angår fremmede staters anvendelse af instrumentalisering og medlemsstaternes ret til håndtering heraf.

Sagerne rejser endvidere spørgsmål om fortolkning af forbuddet mod kollektiv udvisning. EMD har tidligere afsagt dom i klagesagen N.D. og NT mod Spanien (sagsnr. 8675/15 og 8697/15), hvori indgik en vurdering af kollektiv udvisning, som må forventes at indgå som fortolkningsbidrag i nærværende sager dog således, at fremmede magters anvendelse af instrumentalisering forventeligt vil indgå særskilt. Regeringen finder i den forbindelse, at der i sagerne bør argumenteres for, at medlemsstaterne i en situation, hvor en stat udsættes for instrumentalisering, bør have mulighed for – ved iagttagelse af forbuddet mod refoulement – at imødegå denne sikkerhedssituation.

Derudover finder regeringen, at sagerne giver anledning til at udvise solidaritet med medlemsstater, som har været udsat for instrumentalisering, i deres ret til at imødegå en sikkerhedssituation.

Regeringen vil på den baggrund anmode om EMD's tilladelse til at afgive tredjepartsindlæg i sagerne. De danske indlæg vil blive holdt i overordnede termer med fokus på det politiske i sagen.

Det bemærkes, at der er risiko for, at Polen og Letland taber sagerne. Dette kan dog efter regeringens opfattelse ikke føre til en ændret vurdering af den politiske betydning af sagerne.

Det bemærkes i øvrigt, at der p.t. verserer en sag mod Litauen om instrumentalisering og medlemsstaters håndtering heraf ved EMD. Regeringen anmodede den 10. juli 2024 om tilladelse til at afgive tredjepartsindlæg i denne sag. EMD besluttede den 13. september 2024 at imødekomme anmodningen.